

Liite

Toimintakertomus vuodelta 2012

KIRKON TEOLOGIKOULUTUSTOIMIKUNTA

1. Toimikunnan tavoitteet ja työskentely

Toimintakaudella piispainkokouksen asettamaan kirkon teologikoulutustoimikuntaan kuuluivat Porvoon hiippakunnan piispa Björn Vikström (pj.) sekä piispainkokouksen nimeäminä edustajina Kirkon koulutuskeskuksen johtaja, TT Kari Kopperi, Kirkon koulutuskeskuksen koulutussuunnittelija Eeva Salo-Kopperi, hiippakuntadekaani, TT Niilo Pesonen ja piispainkokouksen teologinen sihteeri, TT Jyri Komulainen.

Yliopistojen teologisten tiedekuntien nimeäminä edustajina toimivat Helsingin yliopistosta opintoasiainpäällikkö Mervi Palva, professori Ismo Dunderberg, Itä-Suomen yliopistosta yliopistonlehtori Heikki Salomaa sekä professori Gunnar af Hällström Åbo Akademiasta.

Opiskelijajärjestöjen nimeäminä jäsenenä työskentelyyn osallistuivat TK Tapio Leinonen (TYT, Helsingin yliopisto), joka on ollut kaikissa kokouksissa mukana teol. yo. Iina Jokilaakson poissa ollessa, teol. yo. Annamari Juurakko varaedustajanaan teol. yo. Markus Kallatsa (Fides Ostiensis, Itä-Suomen yliopisto) ja teol. stud. Liisa Mendelin varaedustajanaan teol. stud. Marco Harju (Teologiska Studentföreningen vid Åbo Akademi).

Toimikunnan sihteerinä toimivat Helsingin yliopistosta työelämäyhteyksien suunnittelijat Joonas Salminen (ma) 31.8.2012 asti ja Maria Buchert 1.9.2012 alkaen. Toimikunta piti vuoden 2012 aikana neljä kokousta.

Kirkon teologikoulutustoimikunnan työskentelyn perustana on piispainkokouksen vuonna 2001 määritteleämä työjärjestys tavoitteineen. Uusi työjärjestys on hyväksytty piispainkokouksen syysistunnossa 2009. Vuoden 2012 toiminnalle asetettiin seuraavia tavoitteita:

1.1 Hiippakuntien tukeminen alueellisten rekrytointitavoitteiden toteuttamiseksi

Kehitetään yhteistyömuotoja, joiden avulla hiippakuntien rekrytoinnista vastaavat voivat olla yhteistyössä niiden opiskelijoiden kanssa, jotka ovat kiinnostuneita kirkosta potentiaalisena työnantajana. Tuetaan hiippakuntia aktiivisen ja jatkuvan yhteydenpidon toteutuksessa.

1.2 Opiskelijoiden kirkollisen identiteetin tukeminen

Tuetaan opiskelijoiden ammatillista kasvua kohti kirkon virkaa. Yksi toimintakauden tärkeimmistä tapahtumista tässä suhteessa on Kirkon päivä, merkittäviä ovat myös piispojen tiedekuntavierailut sekä opiskelijoiden vierailut hiippakuntiin. Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan opiskelijoiden spiritualiteetin vahvistaminen ja kirkon työntekijäksi kasvamiseen liittyvien tekijöiden tarkastelu.

1.3 Opiskelijoiden motivointi papin työuralle

Toimintakaudella jatketaan teologian opiskelijoiden motivaatiotekijöitä koskevan tutkimusprojektin etenemisen seuraamista. Tutkimusten tulosten perusteella laaditaan toimintasuunnitelma, jonka pohjalta pyritään varmistamaan, että riittävä määrä kirkon työhön soveltuvia opiskelijoita suorittaa kirkon virkaan vaadittavat opinnot.

1.4 Koulutuksen seuranta ja arviointi työelämänäkökulmasta

Seurataan teologisten tutkintojen työelämärelevanssia kirkon näkökulmasta. Arvioidaan harjoittelunohjaustoimintaa yhdessä tuomiokapitulien kanssa. Seurataan kirkon koulutusalojen harjoittelujen yhteisten palauteseminaarien kehittämishankkeiden toteutumista.

2. Hiippakuntien tukeminen alueellisten rekrytointitavoitteiden toteuttamiseksi ja opiskelijoiden kirkollisen identiteetin vahvistaminen

Toimintakauden aikana toimikunnan tavoitteina oli tukea hiippakuntia alueellisten rekrytointitavoitteiden toteuttamiseksi ja vahvistaa opiskelijoiden kirkollista identiteettiä. Nämä tavoitteet liittyvät toisiinsa, sillä hiippakunnat tukevat opiskelijoiden kirkollisen identiteetin vahvistamista erilaisin yhteistyötä tukevin toimintatavoin ja opiskelijat luovat kontakteja hiippakuntiin näiden toimintojen kautta. Toimintakauden aikana toimikunta tuki seuraavia hiippakuntien rekrytointitavoitteita ja opiskelijoiden kirkollista identiteettiä vahvistavia toimintoja.

Hiippakunta- ja piispanvierailut

Vuonna 2012 opiskelijat vierailivat Kuopion hiippakunnassa ja Oulun piispa Samuel Salmi tapasi opiskelijoita Helsingin yliopistossa syksyllä. Åbo Akademin osalta yhteydet Porvoon hiippakuntaan ovat tiiviit.

Kirkon päivä

Rekrytointitapahtuma *Kirkon päivä* teologian ja kirkkomusiikin opiskelijoille järjestettiin 21.3.2012. Päivän teemana oli ”Kirkon kirjat avautuvat”. Tapahtumaan osallistui yhteensä noin 140 teologian ja kirkkomusiikin opiskelijaa. Kirkon päivästä kerättiin palautetta ja pääosin palaute oli myönteistä. Erityisen myönteistä palautetta (kiitettävän osuus oli yli 50 % kaikista vastauksista) annettiin työelämäosapuolen järjestämistä esittelypisteistä, päivän kulusta yleisesti sekä päivän alustuksista. Seuraava Kirkon päivä järjestetään loka-marraskuussa 2014.

Mentorointi

Helsingin yliopistossa on järjestetty mentorointia yhteistyössä hiippakuntien kanssa. Mentorointiin haakeutuneiden pieni määrä on kuitenkin herättänyt kysymyksiä (14 vuonna 2011, 16 vuonna 2010, 12 vuonna 2009).

Helsingin yliopistossa on rakennettu ryhmämentorointia yhteistyössä Helsingin yliopiston tiedekuntien ja oppiaineiden, urapalveluiden, yliopistopedagogiikan tutkimusyksikön ja alumnitoiminnan kanssa.

Helsingin yliopiston työelämäyhteyksien suunnittelija perehtyi toimintakaudella ryhmämentorointiin ja esitteli siihen liittyviä näkökulmia. Esityksen pohjalta toimikunta pohti tulisiko yksilömentoroinnin rinnalle luoda vertaisryhmän tukeen perustuvaa mentorointia. Hiippakuntien näkökulmasta on kuitenkin tärkeä tiedostaa, että ryhmämentoroinnin järjestäminen on joillekin hiippakunnille mahdotonta pitkien kulketaisyyksien takia. Toimikunta pitää tärkeänä, että kaikki hiippakunnat voivat halutessaan osallistua mentorointiin, ja että opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua mentorointiin myös pääkaupunkiseudun ulkopuolella.

Opiskelijatoiminnan taloudellinen tukeminen

Toimikunta varasi toimintakauden budjettiin 3000 euroa vahvistamaan kirkon rekrytointitavoitteita tukevaa opiskelijatoimintaa eri tiedekunnissa. Toimikunta piti tärkeänä erityisesti opiskelijoiden spiritualiteetin vahvistamista. Toimikunnan opiskelijajäsenet tiedottivat haettavasta tuesta ja toimikunnan si-

teeri esitteli hakemukset kokouksissa. Toimikunta myönsi toimintasuunnitelman mukaisesti avustuksia opiskelijajärjestöjen Fides Ostiensis ry, Teologian Ylioppilaiden Tiedekuntayhdistys ja Studentföreningen vid Åbo Akademin järjestämään toimintaan, joka tukee opiskelijoiden kirkollista identiteettiä. Varat myönnettiin hakemusten perusteella niissä esitettyihin tarkoituksiin.

Kirkon virkaan opiskelevien teologi-identiteetin kehittymisen tukeminen on olennainen osa Teologian Ylioppilaiden Tiedekuntayhdistyksen toimintaa. Vuoden 2012 aikana TYT järjesti säännöllisesti monipuolista hengellistä toimintaa, infotilaisuuksia, paneeleita ja keskustelutilaisuuksia. Lisäksi on järjestetty kirkon iltoja, infotilaisuus kesäteologiksi hakeville, messuja, virsi-iltoja, viikoittaisia rukoushetkiä, retki Valamon luostariin ja kaksi paneelia, joista toinen käsitteli uskonnon vaikutuksia suvaitsevaisuuteen ja toinen vanhoillislestadiolaisen yhteisön valtarakenteita. Yhdistys on tehnyt yhteistyötä myös Pappisliiton kanssa.

Itä-Suomen yliopiston läntisen teologian opiskelijoiden ainejärjestö Fides Ostiensis ry järjesti opiskelijoille useita tapahtumia kuten uusien opiskelijoiden tutustumisiltoja, illanistujaisia, liikuntatapahtumia ja teologisia päiväkahveja, ihmisen kohtaamisen teologia-seminaareja sekä teologi-iltoja.

Teologiska Studentföreningen vid Åbo Akademi on edellisen vuoden tapaan järjestänyt tenttikahveja, juhlia, ekskursioita ja muita tilaisuuksia.

3. Opiskelijoiden motivointi papin työuralle

Teologian opiskelijoiden alalle rekrytoituminen ja rekrytoinnista vastaaminen

Toimikunnan yhtenä tavoitteena on opiskelijoiden motivointi papin työuralle. Tähän liittyen toimikunta on seurannut teologiselle alalle hakeutuvien opiskelijoiden motivaatiotekijöitä käsittelevän tutkimushankkeen etenemistä. Hanke käynnistyi Kirkon tutkimuskeskuksen ja Kirkon koulutuskeskuksen yhteistyönä vuoden 2010 aikana. Hankkeen tutkimustulokset julkaistaan keväällä 2013.

Tutkimusryhmään kuuluvat:

- Kati Niemelä TT, KM, dosentti ja yliopistonlehtori, HY
- Laura Hirto KT, pedagoginen yliopistonlehtori, HY
- Lassi Pruuki TT, uskonnonpedagogiikan dosentti, yliopistonlehtori, HY
- Aura Nortomaa PsykM, psykologi ja jatko-opiskelija, HY
- Maria Buchert TT, työelämäyhteyksien suunnittelija, HY
- Tapani Innanen TT, uskonnonpedagogiikan dosentti ja professori (ma), Itä-Suomen yliopisto
- Heikki Salomaa TT, yliopistonlehtori, Itä-Suomen yliopisto

Tutkimushankkeen alustavien tulosten seurannan lisäksi toimikunta on seurannut Ammatillisen koulutuksen raporteja ja oppilaitoksista saatuja tietoja. Niistä ilmenee, että hakijamäärät teologikoulutukseen ovat vähentyneet ja teologian opiskelijoiden kirkon elämän ja toiminnan tuntemus ovat ohentuneet. Toimikunta näki, että vaikka oppilaitokset rekrytoivat opiskelijoita oppilaitoksiin ja toteuttavat rekrytointiin liittyviä toimenpiteitä yhteistyössä kirkon kanssa, ei niiden toimialueeseen liity opiskelijoiden rekrytoiminen kirkon tehtäviin. Näin ollen kirkko tarvitsee rekrytoinnista vastaavan henkilön. Toimintakauden 2012 aikana toimikunta jatkoi teologi-identiteettiin liittyvien kysymysten käsittelyä ja päätyi laatimaan kirkkohallitukselle kirjeen, jossa se toivoi kirkkohallituksen nimittävän rekrytoinnin vastuhenki-

lön vuonna 2009 hyväksytyn kirkon rekrytointistrategian mukaisesti. Kirje toimitettiin kirkkohallitukselle elokuussa 2012.

4. Koulutuksen seuranta ja arviointi työelämänäkökulmasta

Opiskelijat tutustuvat kirkon työhön työssäoppimisjaksoilla seurakunnissa sekä yhteistyössä Kirkkohallituksen kanssa järjestetyissä kirkon erityisalojen työssäoppimisjaksoilla sairaaloissa, vankiloissa sekä vanhus- ja kehitysvammaistyössä. Vaikka eri tahojen yhteistyöllä on pitkät perinteet, on nykyisiä yhteisiä ja käytäntöjä mahdollista kehittää ja syventää. Näkyvä yhteistyö kirkon ja kouluttavien oppilaitosten välillä on tärkeä signaali kirkon virkaan suuntautuville opiskelijoille.

Toimikunnan opiskelijajäsenet keräsivät toimintakauden aikana opiskelijapalautetta tiedekuntien antamasta soveltavasta opetuksesta. Palautetta saatiin Helsingin ja Itä-Suomen yliopistojen opiskelijoilta. Toimikunta kutsui soveltavasta opetuksesta vastaavat yliopistonlehtorit ja opettajat keskustelemaan soveltavien opintojen tavoitteista, sisällöstä ja opiskelijoiden antamasta palautteesta.

Soveltavaan opetukseen liittyy luontevasti työelämässä tarjottavasta koulutuksesta tiedottaminen. Näin kirkon virkaan opiskelevat saavat jo osana soveltavaa opetusta tietoa papin koulutuspolusta kirkon tehtävissä. Toimikunta piti tärkeänä, että kirkollisten soveltavien opintojen opettajia tiedotetaan papin koulutuspolkuun liittyvästä tarjonnasta ja koulutusmahdollisuuksista työelämässä. Helsingin yliopiston soveltavien aineiden opettajat nostivat esille huolensa siitä, että Helsingin seurakuntayhtymä on suunnittelemassa tilavuokran perimistä pappiskelpoisuuteen tähtäävien opintojen harjoittelutiloista. Opiskelijoiden tulisi voida harjoitella jumalanpalveluselämään liittyviä käytäntöjä autenttisissa toimintaympäristöissä, mutta yliopistojen tiukentuneessa taloudellisessa tilanteessa tämä on vaikeaa, mikäli tiloista aletaan periä erillistä maksua. Teologikoulustoimikunnan näkökulmasta tilanne on ongelmallinen, ja se ilmaisee huolestuneisuutensa asiasta.

Työssäoppimisjaksot ovat kirkon rekrytinnin kannalta erittäin tärkeitä. Teologiharjoittelu järjestetään maanlaajuisesti yliopistojen, seurakuntien ja hiippakuntien yhteistyönä. Seurakuntaharjoittelupaikkoja oli toimintavuonna riittävästi tarjolla. Työssäoppimiseen liittyvistä asioista tehdään tarkemmin selkoa ammatillisen koulutuksen ryhmän (AKR) raportissa.

Papin koulutuspolku

Piispainkokous asetti syksyllä 2010 työryhmän uudistamaan pappien koulutuspolun kokonaisuutta. Työryhmä sai valmiiksi raportin ensimmäisen luonnoksen, josta se pyysi palautetta teologisia tutkintoja tuottavilta yliopistoilta, teologian opiskelijoiden opiskelijajärjestöiltä, alan ammattijärjestöiltä sekä tuomiokapituleilta. Toimikunta tutustui työryhmän ensimmäiseen luonnokseen ja kävi siitä keskustelua.

5. Johtopäätökset ja toimintaehdotukset

Teologitoimikunnan toimintakertomus on laadittu sen omasta työskentelystä. Toimintaehdotukset liittyvät keskeisiin haasteisiin, joita ovat opiskelijarekrytointi sekä kirkon tarjoama tuki opiskelijoiden kasvussa kohti kirkon virkaa. Opiskelijoiden tietoisuutta kirkon tarjoamasta tuesta papiksi kouluttautuville tulee edelleen lisätä ja kehittää, samoin myös toimikunnan koordinoimaa toimintaa. Haasteena on saada opiskelijat kiinnostumaan teologiasta, hakemaan teologiseen koulutukseen sekä rekrytoitumaan kirkon työhön teologikoulutuksen jälkeen. Tämän vuoksi toimikunta näkee, että kirkko tarvitsee oman rekrytinnista vastaavan henkilön.

Kirkon teologikoulutustoimikunnan puolesta

Björn Vikström
puheenjohtaja

Maria Buchert
sihteeri